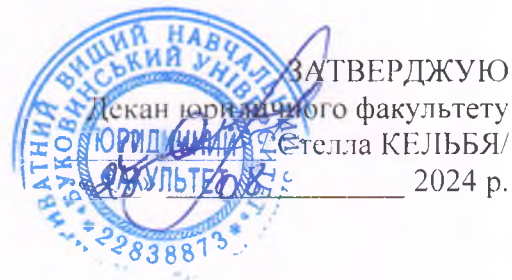

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра професійних та спеціальних правових дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Стела КЕЛІБЯ/
2024 р.

СИЛАБУС

обов'язкової навчальної дисципліни

«Українська мова (за професійним спрямуванням)»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>081 Право</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>юридичний</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	Морараш Галина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент
Профайл викладача:	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-professional-and-special-legal-disciplines/#</u>
E-mail:	<u>ggalya.morarash@gmail.com</u>
Консультації:	четвер з 10.00 до 16.00.

1. Анотація (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 120 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: практичних занять – 44 год., самостійної роботи – 76 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: практичних занять – 10 год., самостійної роботи – 110 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської кредитно трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 4 кредити. Форма підсумкового контролю – іспит.

Предметом вивчення практичного курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є мова фахової галузі. Уміння спілкуватись мовою професії сприяє швидкому засвоєнню спеціальних дисциплін, підвищує ефективність праці, допомагає орієнтуватися у професійній діяльності та ділових контактах. Тому велику увагу під час вивчення всіх тем приділяємо засвоєнню мовних стереотипів комунікацій певного фаху. Роботу над культурою мови студентів проводимо, зважаючи на два аспекти: підвищення загальномовної культури майбутніх спеціалістів та їхньої фахової мовної культури.

2. Мета та завдання вивчення дисципліни.

Мета курсу – сформувати високий рівень комунікативної культури у сфері професійного спілкування в його усній та писемній формах, виробити навички практичного володіння мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами.

Завдання дисципліни – забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування наукових текстів; виховувати повагу до української літературної мови, мовних традицій; використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів у професійній сфері; володіти культурою діалогічного та полілогічного мовлення; дотримуватись мовного етикету відповідно до комунікативної ситуації.

Основні знання та вміння, яких набуває студент після опанування цієї дисципліни

Основні знання:

- змісту поняття українська мова за професійним спрямуванням;
- типології норм української літературної мови;
- основних характеристик офіційно-ділового та наукового стилів;
- чіткого і правильного розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;
- норм сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури писемного мовлення;
- загальних вимог до складання та оформлення професійних текстів і документів;
- основ культури усного і писемного професійного мовлення;
- етикету ділового спілкування;
- навичок самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування наукових текстів;

Основні вміння:

- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів у професійній сфері;
- складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку;
- послуговуватись лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти наукового та офіційно-ділового стилів;
- володіти культурою діалогічного та полілогічного мовлення;

- застосовувати українську термінологію свого фаху в різноманітних комунікативних ситуаціях професійної діяльності;
- влучно висловлювати думки для успішного вирішення проблем і завдань у професійній діяльності;
- дотримуватися мовного етикету відповідно до комунікативної ситуації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є мова і мовлення у фаховій діяльності.

3. Пререквізити:

- українська мова (шкільний курс);
- історія України (шкільний курс).

4. Компетентності та результати навчання.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання

РН10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН11. Мати базові навички риторики.

РН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

РН17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН21. Готувати проєкти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Вступ. Державотворча роль мови. Функції мови. Сучасна українська літературна мова. Стилїстична диференціяція. Офіційно-діловий стиль.

Тема 2. Стилї, типи і форми мовлення. Літературна мова. Мовна норма. Культура мови.

Тема 3. Культура мовлення юриста під час дискусії. Труднощі української словозміни і словопоеднання.

Тема 4. Специфіка мовлення правника. Граматична парадигма самостійних частин мови в ділових текстах.

Тема 5. Формування навичок і прийомів мислення. Види, форми, прийоми розумової діяльності. Особливості відмінювання й написання особових назв.

Тема 6. Основні закони риторики. Особливості відмінювання й написання географічних назв.

Тема 7. Поняття етики ділового спілкування юриста, її предмет та завдання. Мовленнєвий

етикет правника.

Тема 8. Структура і техніка ділового спілкування. Презентація як різновид усного ділового мовлення. Оформлення ділового листування.

Тема 9. Правила спілкування юриста при проведенні зустрічей, переговорів, прийомів та по телефону. Синтаксис ділового спілкування.

Тема 10. Терміни і термінологія. Правнича термінологія і професіоналізми.

Змістовий модуль 2.

Тема 11. Точність і доречність мовлення правника. Складні випадки слововживання. Пароніми та омоніми в юридичній діяльності. Використання правничих синонімів у юридичній практиці. Вибір правничих синонімів. Документ як основний вид ОДС.

Тема 12. Орфографічні та орфоепічні норми сучасної української літературної мови. Орфографічні та орфоепічні словники.

Тема 13. Морфологічні норми сучасної української літературної мови, варіанти норм. Реквізити та норми їх дотримання.

Тема 14. Синтаксичні норми сучасної літературної мови у професійному спілкуванні.

Тема 15. Загальні вимоги до складання документів. Текст документа. Основні реквізити. Види документів.

Тема 16. Укладання документів щодо особового складу.

Тема 17. Оформлення довідково-інформаційних, розпорядчих та організаційних документів.

Тема 18. Укладання фахових документів юридичного спрямування.

Тема 19. Мова права. Юридичний текст як форма вираження права.

6. Система контролю та оцінювання.

Методи навчання:

- словесні методи (лекція, дискусія, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні заняття, практичні завдання);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація, презентація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- виконання вправ;
- контрольні роботи;
- створення фахових текстів
- підсумковий контроль – іспит.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за результатами виконання завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми. Формами поточного контролю є усні і письмові відповіді на практичних заняттях, письмові роботи різних видів (диктанти, редагування текстів, створення фахових текстів), тестування, творчі роботи, презентації.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані за всіма видами робіт на практичних заняттях і за виконання самостійної роботи за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів, а також бали за *підсумковий контроль у формі іспиту*.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре»,

«задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незадовільно

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Поточний контроль (аудиторна та самостійна робота)		Іспит	Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Студент повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може бути застосоване в обмежених випадках і погоджене з викладачем.

7.Рекомендована література

Основна:

1. Кабиш О. О. Українська мова в судово-процесуальній сфері: навч.-практ. посібник. Київ : Алерта, 2019. 110 с.
2. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування : навч. посібник. Київ : Каравела, 2018. 352 с.
3. Мова української юриспруденції : навч. посібник / О. А. Лисенко, В. М. Пивоваров та ін. Харків : Право, 2020. 330 с.
4. Морараш Г. В., Декуш Н. О. Методичні рекомендації до підготовки та вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»: [навчально-методичний посібник]. Чернівці: Місто. 2021. 48 с.

5. Морараш Г. В., Декуш Н. О. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»: [навчально-методичний посібник]. Чернівці: Місто, 2021. 42 с.
6. Тихоненко О. В., Підгородецька І. Ю. Українська мова (за професійним спрямуванням). Харків : Мадрид, 2020. 182 с.
7. Українська мова (за правознавчим спрямуванням) : навч. посібник / О. А. Лисенко, В. М. Пивоваров та ін. Харків : Право, 2019. 328 с.
8. Український правопис / Національна академія наук України. Київ, 2019. 391 с.
9. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2022. 536 с.

Додаткова:

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. 5-те вид., перероб. і доп., вступне слово Б. Тимошенка. Київ : Книга, 2010. 252 с.
2. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія : навч. посібник. 2 е вид., змін. і доп. К. : Стилос, 2004. 277 с.
3. Багатомовний юридичний словник-довідник / І. О. Голубовська, В. М. Шовковий, О. М. Лефтерова та ін. К. : Вид.-полігр. Центр «Київський університет», 2012. 543 с.
4. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. / Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 896 с.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. 1736 с.
6. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення / Ін-т укр. мови НАН України. Київ : КММ, 2014. 124 с.
7. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення: Семантичний та соціолінгвістичний аспекти. Київ : Вид. дім «КМ Academia», 2000. 218 с.
8. Культура фахового мовлення : навчальний посібник / укл.: Н. Д. Бабич, К. Ф. Герман, А. А. Ковтун, К. М. Лук'янюк, Н. І. Рульова, М. С. Скаб, М. В. Скаб ; за заг. ред. Н. Д. Бабич. 4-е вид., уточн. й доповн. Чернівці : Книги–XXI, 2014. 556 с.
9. Матійчук К., Морараш Г., Костинюк Я. Шляхи, способи, методи та прийоми впливу на формування мотивації до навчання / Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії» – Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». № 2. Кн. 2. Том II (87). К.: Гнозис, 2020. С. 140–148. DOI: <https://doi.org/10.38014/osvita.2020.87.13>
10. Микитюк О. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. 440 с.
11. Рульова Н. І. Українська мова з професійним спрямуванням : навч. посіб. для студентів юридичного факультету. – 2-е вид., доп. Чернівці : Рута, 2013. 160 с.
12. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. Київ : Вид. дім «Киево-Могилянська академія», 2016. 627 с.
13. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посібник. Київ : Академія, 2012. 216 с.
14. Токарська А. С., Кочан І. М. Українська мова фахового спрямування для юристів : підручник. К. : Знання, 2008. 413 с.
15. Українська мова. Енциклопедія. Київ : Вид-во «Укр. енциклопедія імені М. П. Бажана», 2000. 752 с.
16. Фаріон І. Мовна норма: знищення, пошук, віднова : монографія. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. 336 с.
17. Юридичне документознавство : навч. посіб. для підготовки до іспитів. К. : Центр учбової

літератури, 2013. 164 с.

18. Янковська Г. В. Українська мова для юристів : навч. посіб. К. : КНТ, 2011. 392 с.

19. Labinska, B., Matiichuk, K., Morarash H. Enhancing Learners' Communicative Skills through Audio-Visual Means Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 2020, Volume 12, Issue 2, P. 220-236. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.2/275>

Інформаційні ресурси:

1. <https://2019.pravopys.net/> Український правопис 2019 року.
2. http://emlab.ho.ua/Service----/Slovnuk_tyrovuh_romylok_mod.html (3 книжки Ірини Фаріон “Мовна норма: знищення, пошук, віднова” (Словниця 3))
3. <http://kulturamovu.univ.kiev.ua/> (Мовні поради, що допоможуть у щоденному офіційному та неофіційному спілкуванні)
4. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)
5. http://library.zp.edu.ua/virtual_exhibition/mova_links.html (Мова – духовний скарб нації (Добірка посилань, що стосуються української мови))
6. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія)
7. <http://prima.lnu.edu.ua/lknp/mova/ekologija.pdf> (Екологія українського слова)
8. <http://slovedia.org.ua/> (Колекція українських словників)
9. <http://termin.com.ua> (Словник термінів та понять)
10. <http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал)
11. <http://www.mova.info> (Лінгвістичний портал)
12. <http://www.pravopys.net/> (Електронний “Український правопис”)
13. <http://www.slovnuk.net> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)
14. <http://www.ukrskor.info/> (Словник скорочень української мови)
15. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/750-18> (Про текст Конституції України в редакції 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV, від 1 лютого 2011 року № 2952-VI, від 19 вересня 2013 року № 586- VII: Постанова Верховної Ради України від 22 лютого 2014 року)
16. <https://ips.ligazakon.net/document/FN070106> (Вимоги до оформлення документів ДСТУ 4163:2020)
17. https://shron1.chtyvo.org.ua/Holubovska_Iryna/Bahatomovnyi_iurydychnyi_slovnuk-dovidnyk.pdf?PHPSESSID=c0f219ohs498ch8r4jvull1h53 (Багатомовний юридичний словник)
18. <https://slovotvir.org.ua/> (Майданчик для пошуку, обговорення та відбору влучних відповідників до запозичених слів)
19. <https://sum20ua.com/Entry/index?wordid=1&page=0> (Словник української мови у 20 томах (СУМ-20) – академічний тлумачний словник української мови, видавати який розпочало 2010 року видавництво “Наукова думка”)
20. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019))
21. www.novamova.com.ua (Проект розвитку української мови)
22. <http://sum.in.ua/> Академічний тлумачний словник української мови (в 11 т.) [Електронний ресурс]. Режим доступу :
23. Багатомовний юридичний словник-довідник / І. О. Голубовська та ін. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу :
24. Брус М. Фемінітиви української мови в переплетенні давніх і сучасних тенденцій. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://litmisto.org.ua>.
25. Вебсайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
26. Вебсайт Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Н. Івасюка.

[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.library.cv.ua/>

27. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (ст. 16). [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141556.html

28. Орфографічний словник української мови [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.slovnyk.ua/>.

29. Словники та довідники на Wikidot: Велика чи мала літера? Дзвона чи дзвону? Або -А (-Я) чи -У (-Ю) в родовому відмінку

30. Український правопис [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://2019.pravopys.net/>.

31. Юридичний словник [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://kodeksy.com.ua/dictionary.htm>